

תפ"ח 502/07 - אילנה ראדה נגד מדינת ישראל, רומן זדורוב

בית המשפט המחוזי בנצרת

תפ"ח 502-07 מדינת ישראל נ. זדורוב

בפני
המבקשת
נגד
המשיבים
כב' השופטת אסתר הלמן, סגנית נשיא
אילנה ראדה
1. מדינת ישראל
2. רומן זדורוב

החלטה

1. המבקשת, אמה של המנוחה תאיר ראדה ז"ל, הגישה בקשה להשבתם של חפצים אשר נתפסו על ידי המשטרה, במהלך החקירה (מחשב - כולל הדיסק המקורי שלו, מכשיר MP וטלפון סלולארי של המנוחה).

2. בבקשתה המפורטת טוענת המבקשת, כי כל המבוקש **(להלן: "התפוסים")**, עונים להגדרה "מחשב", כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995, אליו מפנה פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש), התשכ"ט-1969, (להלן: "**הפקודה**"), המסדירה את הסוגיה של החזרת התפוסים.

לטענת המבקשת, התפוסים מוחזקים שלא כדין מעל עשור, שכן על פי הפקודה, אם נתפס מחשב, וניתן להפרידו מ"חומרי המחשב" שבתוכו, והוא איננו דרוש לשם חילוט או לשם הגשתו, יש להשיבו בתוך 30 יום לבעליו. המשיבה לא ביקשה מעולם להמשיך ולהחזיק בתפוסים, לכן היה עליה לפעול להשבתם כבר לפני שנים, ודי בכך כדי להביא לקבלת הבקשה.

עוד נטען בבקשה, מעבר לדרוש, כי בפי המשיבה אין כיום נימוק מניח את הדעת מדוע לא תיפרד מהמחשב, לרבות הדיסק הקשיח, להבדיל מחומר המחשב, שהרי כל שנדרש לה מן המחשב הוא "חומר המחשב" בלבד ואף המשיב (הנאשם) נתן הסכמתו לכך.

באשר לגן ה-MP והמכשיר הסלולארי, נטען כי המבקשת ערה לכך שאלה נמצאו בזירה. יחד עם זאת, היא סבורה, כי גם הם כ"חפץ" או כ"מחשב", להבדיל מתוכנם, אינם חלק מראיות המשיבה ולא נדרשו כלל להכרעת הדין.

3. לאחר שהתקבלה עמדת המשיב, הודיעה המבקשת כי היא מסכימה למתווה שהוצע בה, לפיו, עותק חומרי המחשב יוותר בידי המשיבה (המאשימה), והמכשירים עצמם (כולל הגנן והמכשיר הסלולארי)

יוחזרו למבקשת.

4. סנגוריו של המשיב הודיעו כי הם מסכימים ותומכים בבקשה להשבת התפוסים, מן ההיבט המשפטי והאישי שלה. הם מפנים לרע"פ 5440/16 **מדינת ישראל נ. עמר**, להלכה שנקבעה שם ולמתווה שאושר על ידי בית המשפט העליון, המורה על השבת המחשב (המארז והדיסק) לבעליו של המחשב, תוך העתקת תוכנו.

באי כוח המשיב ביקשו, לפיכך, להורות על העתקת תוכן הדיסק הקשיח של המחשב, בשני עותקים, האחד ישמר בידי המשיבה והאחר יועבר לבאי כוח הנאשם, לאחר שאלה יאשרו בכתב כי ההעתק מהדיסק הקשיח שקיבלו תואם את המקור במלואו. בכפוף לאמור לעיל, יוחזר למבקשת המחשב המקורי, כולל המארז והדיסק הקשיח המקורי שלו.

5. המשיבה (המאשימה) טענה בתגובתה, כי הטלפון הנייד וגנן ה-MP4 נתפסו בזירה וביחס לחלקם הועלו על ידי ההגנה טענות שונות, כמו הטענה שההטבעה על מכנסיה של המנוחה אינה משקפת את סימני הנעל, אלא את העובדה שהטלפון היה בכיסה. בנוסף, הטלפון הנייד נבדק לצורך קבלת נתונים בנוגע לאיכונו בשעת הרצח ולצורך קבלת נתונים אודות הודעות כתובות שנמצאו בו.

בכל הנוגע לנגן נטען כי איננו שייך למנוחה אלא לחברתה, ולו משום כך אין להשיבו למבקשת.

המשיבה מפנה להחלטה שניתנה במ"ח 8498/13 **אל עביד**, שם נקבע כי בהתאם לחוק הארכיונים, התשט"ו-1955 והתקנות שהותקנו מכוחו, חלה חובה לשמור לצמיתות חומרים הקשורים בתיקים פלייט חמורים, בין אם החפצים הוצגו כמוצג ובין אם לאו. ההנחיה היא לשמור מוצגים כאלה לצמיתות, בשל האפשרות שבעתיד ניתן יהיה לבצע בדיקות מעבדה חדשניות יותר מאלה המוכרות כיום.

הדברים מקבלים משנה תוקף, כך נטען, בשל העובדה שבאי כוח הנאשם פונים בימים אלה לפרקליטות בבקשות לקבלת חומרי חקירה לצורך הגשת משפט חוזר.

6. המשיבה איננה מתנגדת להשבת המחשב, למעט הכונן הקשיח, שהעתק מתוכנו יועבר למבקשת ולסנגוריו של הנאשם על גבי דיסק קשיח, שתספק המדינה.

דין והכרעה:

7. בקשה זו מעוררת את סוגיית היחס בין הדינים העוסקים בשמירת חומר ארכיוני על ידי גופי החקירה, לבין אלה העוסקים בהחזרת תפוסים, שנתפסו על ידי המשטרה במסגרת חקירה או המשך החזקתם

בידי רשויות החקירה/ הפרקליטות.

8. במ"ח 8498/13 אל עביד נ. מדינת ישראל (12/02/05), עמד בית המשפט העליון (כב' הנשיאה מ. נאור), על חשיבות שמירתם של חומרי חקירה, אגב דיון בבקשה למשפט חוזר. נקבע, בין היתר, כי:

"לפי הוראותיהם של חוק הארכיונים, התשט"ו-1955 ושל התקנות שהותקנו מכוחו חלה חובה לשמור לצמיתות חומרים הקשורים בתיקים פליימיים חמורים, בין היתר בעברות של רצח ושל אונס. כך, הן לגבי תיקי בתי-המשפט (מכוח תקנות הארכיונים (שמירתם וביעורם של תיקי בתי משפט ובתי דין דתיים), התשמ"ו-1986 (להלן: תקנות הארכיונים (בתי משפט)); ראו: עניין עזריה, עמודים 360-361), הן לגבי חומרי חקירה המצויים בידי רשויות אחרות, כגון הפרקליטות, המשטרה והמכון לרפואה משפטית (מכוח תקנות הארכיונים (ביעור חומר ארכיוני במוסדות המדינה וברשויות המקומיות), התשמ"ו-1986 (להלן: תקנות הארכיונים (מוסדות המדינה); ...)."

9. בהתייחס לסמכות הנתונה לבית המשפט ליתן הוראות בנוגע להשבת תפוס, מכוח הוראות פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש), התשכ"ט-1969 נקבע מפורשות כי סמכות זו מוכפפת להוראות חוק הארכיונים והתקנות שהותקנו על פיו:

"למען הסר ספק, אבהיר: אין בסעיפים אלה כדי להקנות לבית-המשפט סמכות לסטות מהוראותיהם של חוק הארכיונים ושל התקנות שהותקנו מכוחו. הסעיפים המצוטטים מפקודת סדר הדין הפלילי מסמיכים את בית-המשפט לצוות כיצד ינהגו בחפץ, בין אם הוא הוגש כראיה, בין אם לאו. יוער כי אף אם הוגש חפץ מסוים לבית-המשפט, אין הכרח כי הוא יישמר בתיק בית-המשפט. הטעם לכך הוא שישנם חפצים - למשל, בגדים או ראיות ביולוגיות - אשר עשויים להישמר טוב יותר אצל רשויות המקצועיות הרלוונטיות (לדוגמה: ראיות ביולוגיות במכון לרפואה משפטית). הפרשנות הנאותה לסמכותו זו של בית-המשפט היא להכפיפה להוראותיהם של חוק הארכיונים ושל התקנות שהותקנו מכוחו."

10. בית המשפט העליון הדגיש את החשיבות שיש בשמירת חומרי חקירה, לאור התפתחויות טכנולוגיות בעשורים האחרונים (כמו בהפקת פרופילי DNA), אשר טומנים בחובם פוטנציאל ראייתי משמעותי, ובשים לב לכך שאין לנו כל דרך להעריך מה צופן העתיד בתחום ההתפתחויות הטכנולוגיות.

בהקשר זה יש להפנות גם לדברים שנאמרו במ"ח 5568/09 סביחי נ. מדינת ישראל (31/08/11):

"העובדה כי ראיות חפציות, בייחוד כאלו שיש בהן ממצא ביולוגי, אינן נשמרות

לעד, היא תופעה מצערת. הדברים נאמרים ביתר שאת נוכח ההתקדמות הטכנולוגיה המאפשרת לערוך בדיקות עדכניות במוצגים מסוג זה גם בחלוף זמן, לדוגמה, בדיקתו של פרופיל גנטי להוכחת חפותו או להבדיל אשמתו של נאשם (השוו: מ"ח 9974/04 שוורץ נ' מדינת ישראל בפסקה 15 ([פורסם בנבו], 5.9.05)). הניסיון ממדינות זרות מלמד כי ראיות מסוג זה הן כלי רב עוצמה לתיקון שגיאות שנפלו בהרשעתם של חפים מפשע (בועז סנג'רו "ההודאה כבסיס להרשעה - האומנם 'מלכת הראיות' או שמא קיסרית הרשעות השווא" עלי משפט ד 245, 249 (תשס"ה), וההפניות שם). לפיכך, אף שבכל מקרה יש לבחון לגופו את הפוטנציאל הראייתי שהיה טמון בראייה שאבדה, אין ספק כי עצם השמדת ראיות פוגעת ביכולתו של נאשם לבסס את טענותיו בבקשה למשפט חוזר".

(כן ראה מ"ח 6148/95 עזריה נ. מדינת ישראל (1997) ובש"פ 3303/14 בר יוסף נ. מדינת ישראל (09/07/14)).

11. אף שהפסיקה לעיל עסקה בעיקר בהיבט הנוגע לשאלה מתי **יבוערו** מוצגים או חומרי חקירה בתיקי פשע חמור, הרציונל העוסק בחשיבות שיש בשמירתם של מוצגים/חומרים כאלה תקף גם בכל הנוגע לבקשות להשבתם לטוענים לזכות בהם.

12. בענייננו, "חומרי המחשב" (אלה שנתפסו בכונן הקשיח של המחשב או במכשיר הטלפון הנייד), כמו גם המכשירים שנתפסו בזירה, הינם בעלי פוטנציאל ראייתי משמעותי, בפרט נוכח הטענות שהועלו בעבר ביחס לכל אחד מהם.

13. בנסיבות אלה, ועם כל ההבנה לרצונה של המבקשת לקבל את החומרים הללו לרשותה, לאחר שחלפו שנים רבות מאז נתפסו, וכאשר פסק הדין בעניינו של המשיב הינו חלוט, ומבלי להתעלם ממשמעותם וערכם הסנטימנטלי, לצערי, לא ניתן להיענות לבקשה. זאת, למעט השבת המחשב עצמו **והעתק** מכל חומר מחשב שנתפס (בין אם בכונן הקשיח ובין אם במכשירים האחרים).

החומרים הללו יוחזרו לידי המבקשת בתוך 10 ימים מקבלת החלטה זו.

המזכירות תמציא העתק ההחלטה לכל הצדדים.

ניתנה היום, י"ט כסלו תשע"ז, 19 דצמבר 2016, בהעדר הצדדים.